

Meggyorsult a hévizek hasznosítása

Magyarországon helyenként a szokásos 33 helyett 18 méterenként emelkedik egy fokkal a felszín alatti földkéreg hőmérséklete. Így a mélyfúrással feltárt víz hőmérséklete az ország egyharmadán elérheti az ötven főt, az összes terület egy tized részén pedig még 90 foknál melegebb víz feltárása is valószínű. Jelenleg csaknem ötszáz ásvány-, gyógy- és hévízforrást, illetve kutat tartanak nyilván, s ezek a lelőhelyek naponta 350 000 köbméter vizet adnak. Ezt a kincset azonban nyáron, a főtápnak is alig 60 százalékban hasznosítjuk, bár az utóbbi években már jelentősen meggyorsult a hévízfelhasználás.

A második öt éves tervben mintegy 70 új tisztasági strandfürdő épült az országban. Ennek túlnyomó részét, 50 hévízforrásra települt fürdőt az utóbbi három évben adták át. A meleg víznek egyéb irányú hasznosítására, kertészeti melegházak fűtésére évente 5-6 hévízkutat fúrnak, s évi 30 000-40 000 négyzetméterrel növelik a fűtött melegebbi területet. Így már mintegy 250 ezer négyzetméternyi területen termelhetők mezőgazdasági növényeket. Szegeden 850 lakást fűtenek meleg vízzel, a következő évekre pedig még ötezer szegedi és nyolczász győri új otthon hévízfűtését irányozták elő. (MTI)

A nagy változás éve

Az Orion-gyár számára a nagy változás éve volt 1965, mert hagyományos rádiókészülékeiről az idén a mikrohullámú berendezések gyártására tért át. A több tízezer Delta és Sigma tv-készülékén kívül már az első évben annyi mikrohullámú hírközlő-berendezést készített, amely 2500 kilométernyi távolság áthidalására elegendő. Ezeket használják fel a Szovjetunióban, Csehszlovákiában és hazánkban is drót nélküli táviró-, telex-, telefonhálózat kiépítésére, olaj- és gázvezetékek ellenőrzésére.

Hová menjek? — Mit tanuljak?

Tanulságos szülői értekezletet hallgattam végig. A főváros és egyben az ország egyik legnagyobb általános iskolájának padjában szülő, katedráján osztályfőnökök ültek. A nyolcadikos gyerekek mamái megjelentek: kezükben ismeretösszetűzték, melyben felvilágosítást találtak a pályaválasztásról. Az osztályzatokat és az általános tudnivalókat még csendben hallgatják meg, de utána bábeli zúrvárat keletkezik. Kik kerülhetnek gimnáziumba? Milyen lesz az új típusú szakközépiskola? Lesznek-e még technikumok? Aki szakközépiskolát végez, azonnal szakmunkás lesz? Mi lesz a közgazdasági technikum helyett, ha megszűnik?

Tovább tanulhatnak, leérettségizhetnek két éves tanulással. Magával a gimnáziummal szemben is téves fogalmak élnek. Ez elsősorban általános műveltséget ad egyetemre készülőknek és tovább nem tanulókhoz egyaránt. Sok szülő nehezen érti meg, hogy az is tovább tanulhat az egyetemen, aki szakközépiskolában érettségizik — ha a szükséges külföldi vizsgát leteszi.

Érdeklődés az ipari technikumok iránt

A szülői értekezletek hangulatáról megállapítható, hogy nem csökken az érdeklődés az ipari technikumok iránt. Ezek jórésze még 1966-67-ben sem alakult át szakközépiskolává hiszen nincs végleges tanterv, helyiség, berendezett modern műhely, laboratórium és megfelelő épület sem. Igaz, sok technikum már átalakult közgazdasági szakközépiskolává, és ez az átalakulási folyamat tovább tart. A régi technikum rendszerint egy szakmára képezte ki a fiatalokat, az új típusú közgazdasági szakközépiskola viszont a könyvelés, terv, statisztika,

sőt az általános ügykezelés labirintusába is bevezeti a fiatalokat.

Inkább a satu — anyagilag is

A fizikai munka szükségességéről, az üzemekben való elhelyezkedésről egyre több és több fiatal kap megfelelő képet. Ők már belátták, hogy ha ipari tanulóként is kerülnek az iparba, termelő munkájuk mellett leérettségizhetnek, sőt tovább mehetnek egyetemre, főiskolákra. Egy év múlva, amikor már gyakorlatilag is nyilvánvaló lesz, hogy nem kell félni a fizikai pályáktól, a szakközépiskoláktól, az új típusú közgazdasági szakiskoláktól, minden bizonyosan megnyugszanak a szülőik. De addig még lesznek szangvinikus felszólalások, melyek alapjai rendszerint a szülők becsvágya, azoké, akiknek egy része ma még többre becsüli a nemcsak undorító, de akadályozza a járműközlekedést is. Kérjük az illetékeseket, minél előbb szállítsák el a szemetet a mi utcánkól is!

Zsolnai László

Húsz év az ismeretterjesztés szolgálatában

Talán minden propagandánál, közlembénél és falragasznál ekesebben szól a TIT előadások népszerűsége és sikere mellett annak az orvosprofesszornak a példája, aki „civilben” ismeretterjesztő előadó idestova 20 éve lankadatlan szorgalommal és ügyességgel terjesztte az országút kilométereit, Szombathelytől Békéscsabáig. Miért?

— Mindig szerettem tanítani, különösen saját tudományomat a biológiát, mert úgy érzem, a biológiai ismeretek közlése és terjesztése a kultúrát és a haladást szolgálja. Dr. Kiszely Györgynek fenti szavai más szájából frázisoknak tűnnek, de a tények komoly hitellel töltik meg ezt a mélyen humánus gondolatot.

Arcra a vidék felé

Hogyan is kezdődött? Még valamikor a háború éveiben a Légőoltalmi Liga tagjaként egész sor elsősegély-tanfolyamot vezetett Budapesten és környékén. 1946 óta közvetlenül is bekapcsolódtam a TIT akkori elődjének a Természettudományi Társulatnak munkájába: pesti nagyüzemekbe járt előadásokat tartani. Mikor 1963-ban Szegedre került az orvosi biológiai intézet vezetőjének, mint a TIT központi vezetőségének tagját megválasztották a Csongrád megyei Biológiai Szakosztály elnökének. Akkor határozta el, hogy a szakosztály figyelmét kiterjeszti vidékre is, hogy ott az alacsonyabb szintű ismeretterjesztés mellett magasabb színvonalú előadások is legyenek. Akkor többen mondták: nem fog ez menni, nehéz a szervezés. A tények azonban rácafozták a pesszimista hangokra. Egy frapánus példa volt erre a szentgotthárdi eset. Az idén áprilisban ugyanis ott tartott előadást az öröklődésről. Az árvíz félig előntötte a várost, a sofőr Szombathelyről gyakran az utakat is elöntötte Rába bokáig érő vízében vezette a kocsit, mégis több mint 200-an hallgatták végig előadását. Megyénkben nem volt ugyan árvíz, de a Makón, Szentesen, Csongrá-

don rendezett klubesteken azért mindig telt ház volt.

Két formában

— Ezeknek a vidéki rendezvényeknek két formáját tapasztaltam — mondja Kiszely György. Az egyik esetben olyan szervezetek rendezik az ankétot, melyeknek nincs komoly anyagi bázisuk erre, s így a TIT közreműködését kérik komoly szakemberek kiküldésére. A másik mód az ismeretterjesztő társulat saját akciója, amikor klubesteket, nagy előadásokat, néha szabadegyetemeket szerveznek. Mindkét esetben elsősorban az értelmiség számára, hiszen magasabb szintű előadásokról van szó, mégis tanároknak, egyetemistáknak, illetve különösen diákoknak, de a legkülönbözőbb foglalkozásúak is látogatják ezeket az esteket.

Nagy érdeklődés mellett

A mozgalom lényegében tavaly óta folyik. Makón például legutóbb olyan aktív volt az érdeklődés, hogy bár előző napra hírdették az előadást, mégis zsúfolásig telt terem várta az oda kiutazó professzort. Szegeden a most őrrel induló biológiai szabadegyetem — mely két éves programmal a modern biológia alapproblémáit tárgyalja — szervezése közben kiderült, az érdeklődés a legmerészebb elképzeléseket is felülmúlta csak bérletekből több mint száz kelt el. Így az eredetileg kiszemelt pedagógiai főiskolai tanterem a hallgatóság negyedét sem tudta volna befogadni, át kellett tehát helyezni a színhelyet a szemklinikára nagy előadótermébe. Az azóta itt folyó előadások legsikeresebbjeit akarják kivinni a megye több városába, hogy a vidékiek számára is megközelíthetővé tegyék.

A lelkes munka jutalma

— A vidéki klubszervezők önszervezői tevékenységénél mindig kötetlen társalgás alakul ki. Sokan szólnak hozzá a témához, kérdeznak, gyakran

igen színvonalos problémákat vetnek fel, s mi ezeket megválaszoljuk, elbeszélgetünk róla.

Dr. Kiszely György, az Orvostudományi Egyetem biológiai intézetének vezetője 1963 óta dolgozik Szegeden, s azóta 33 ismeretterjesztő előadást tartott — köztük mintegy 24-et vidéken. Szakszerű, lelkes munkájáért 1955-ben a szocialista kultúráért kitüntetés, tavaly Szombathelyen Markusovszky-emlékermélet, idén pedig Budapesten a Munka Érdemrend ezüst fokozatát kapta meg. Megérdekelte? Maradjunk csak a statisztikánál. 1943 óta mint egyetemistát magántanár, évente átlagban 16-20 előadást tartott az egyetemi óráin kívül. De volt, mikor többet is. Tavaly például 26-ot. S ha ezt beszorozzuk az azóta eltelt évek számával? ...

Nikolényi István

Kiállták a minőségi próbát az új autótípusok

Minden forgalomba kerülő iparcikket a Kereskedelmi Minőségellenőrző Intézet laboratóriumában vesznék alapos vizsgálat alá, mielőtt azok az útlehöz kerülnének. A vizsgálatokat nem kerülül el a motorkerékpárok és a személygépkocsik sem. Az intézet udvarán mostanában a járműosztály szakemberei öt személyautót készítenek elő a napi vizsgálatokra.

Öt személykocsi

Az öt kocsitípus nem ismeretlen a magyar közönség előtt: részben a Budapesti Nemzetközi Vásáron, részben a tv adásaiban találkoztak velük, sőt a Skoda—1000—MB-ből időközben forgalomba kerültek az első darabok is. Az öt kocsit — a Wartburg—1000—312-t, a Trabant-automatát, a Skoda—1000—MB-t, a Moszkvics—408-t és a ZAZ—965—A-t (Zaporozsec) — elkísértük, hogy a visegrádi várba vezető új úton kipróbáljuk a sebességüket, a hegymászó-képességüket, azt, hogyan viselkedik a kanyarban, egyszerűen: hogy közelebbi ismeretségre kerüljünk az új kocsikkal. A kocsikat az intézet járműosztályának vezetője, Barabás Béla mérnök mutatta be. Ismerkedésünket kezdjük az egyik legérdekesebb típusal.

Hidegben is felmelegíthető

Hosszú évek kísérletezése után született meg a szovjet gyártmányú Zaporozsec. Tervezői igénytelen, a rossz utakat is bíró kiskocsinak

szánták. Érdekesége a fűtőkészülék, amellyel indulás előtt a legnagyobb hidegben is bemelegíthető léghűtéses motorja és az utastere. Rugózása elől torziós acélrúd, hátul spirál rendszerű. A 4 hengeres farmotor 387 köbcentiméteres és 27 lóerős. Legnagyobb sebessége 100 km/ó és mindössze 7,5 liter üzemanyagot fogyaszt 100 km-re. Hazai ára 50 ezer forint lesz.

Megfitalodott

Külsőben nem változott, de szerkezetében sok újat tartalmaz a Wartburg—1000—312. Előző típusaival összehasonlítva szinte megfitalodott a Wartburg. Motorja halk járású és a független, spirál rugózású kerék-felfüggesztés a „legérdekesebb” utakat is kisimítja. Motorja változatlanul 45 lóerős. A kerek a kisebb — 13 collosak — lettek az új Wartburgnál. Két típusa kapható majd, 65 ezer és 73 ezer forintért.

Hetvenötezerért

Teljesen új kocsit kapott a Moszkvics. A 408-as típus 2 és 4 lámpás változatban készül, hozzá a előbbi kerül. Négyhengeres, 1357 köbcentiméteres motorja 55 lóerős és 120 km/ó sebességet biztosít az 5 ülése kocsinak. Az új Moszkvicsnak elkészültek már combi és áruszállító változatai is 462, illetve 433-as típusjelzéssel. A Moszkvics—408-as 75 ezer forintért kerül forgalomba.

Csak két pedált

Még nem tudni, mikor kezdik nálunk árusítani az

automata Trabantokat. Vezetője lábbal csak két pedálval kezel — a gázt és a féket. A tengelykapcsolót egy szellemes elektrohidraulikus automatika irányítja. Egyelőre csak a normál Trabant—601-esek kerülnek forgalomba, változatlanul 46 ezer forintért.

Automata indító

Utoljára hagytuk a Skoda—1000—MB-t. Ebből már több száz darab fut a hazai utakon. Az aránylag kényelmes, 4 ülése kocsinak 988 köbcentiméteres, 45 lóerős, négyhengeres motor az erőforrása. Sok ötlet teszi kényelmessé a kocsiiban való utazást. Ezek közé tartozik az automata indító, amely a motor hőfokának megfelelően állítja a gázosítót. A 120 km/ó legnagyobb sebesség kocsit 72 ezer forintért árusítja a Merkur Vállalat.

Pontos ellenőrzés

A Kereskedelmi Minőségellenőrző Intézet szakemberei különböző műszerekkel ellenőrizték a kocsik gyorsító-képességét, üzemanyag-fogyasztását, hangszigetelőségét, féknein hatását és egyéb tulajdonságait. Megállapították, hogy — általában — a kapott adatok megegyeznek a gyárak által közöltekekkel és így semmi akadály, hogy hazánkban is forgalomba kerüljenek a KGST-országok legújabb személyautói.

Tamás György

sem, s a KUKÁ-k mellett is ott hever szanaszét a szemet.

Olvásóink írják Szemetes a Pozsonyi utca

A napokban olvastam a lapban megjelent írást a város köztisztasági helyzetéről. Ehhez szeretnék én hozzájárulni. Újszegeden, a Pozsonyi utca 6. szám alatt lakom. Az utcánk olyan, mint egy központi szeméthyűjtőtelep, mert több háztetőt javítottak, a régi cserépet az útestre dobálták. De nem vitték el a házakban felgyülemlt szemetet Amint múlik az idő, egyre súlyosabb a helyzet a Pozsonyi utcában, a sokszemémet már nemcsak undorító, de akadályozza a járműközlekedést is. Kérjük az illetékeseket, minél előbb szállítsák el a szemetet a mi utcánkól is.

Kiss Sándor

Szorgalmas kis csapat

Szegeden a Marx tér 12. szám alatti bérházban 14-en lakunk. Elképzelhető, milyen nagy volt a riadalom, amikor megtudtuk, hogy a gázcsövek felújítása miatt hosszabb ideig szünetel a gázszolgáltatás a házban. Sok rosszat hallottunk már a hétről hétre húzódó munkákról, s attól féltünk, hogy még az ünnepi ebédet sem tudjuk majd ott-hon elkészíteni. A gázművek dolgozóit azonban hamarosan elszállították aggályainkat. A kis csapat rendkívül szorgalmasan dolgozott, mintha csak a saját házukról lenne szó. A lakók szünni nem akaró aggodalmaskodó kérdéseire is mindig türelmesen válaszoltak, nyugtáztak bennünket: mindent elkövetnek, hogy az ünnepekre a mi házunkban is meginduljon a gázszolgáltatás. Erőfeszítéseiket siker koronázta, s hátráradó előtt elkészültek a gázcsövek felújításával. A tizennégy lakó nevében köszönetet mondok és munkájukat példaként állítom.

Kozáry Gyula

Maugham hagyatéka

Noha a neves angol író még életében óriási összegeket ajándékozott el, irodalmi munkásságának anyagi eredménye így is több mint 2 millió font. Maugham 91 éves korában halt meg, vagyona Angliában, az Egyesült Államokban, Svájcban és Franciaországban található. A rivierai villa, amelyet az író 1925-ben 7000 angol fontért vásárolt, ma mintegy 500 000 fontot ér. Három évvel ezelőtt egy londoni árverésen több mint félmillió fontért áruba bocsátotta impresszionista képeit, filmjeit, szindarabjait, ezeknek televíziós változata továbbá könyveinek kudarca még hosszú években át igen magas jogdíjakat hoz.

Három fő örökös: társa és titkárnő Alan Searle leánya, Lady Glendevon és az angol királyné Irodalmi Alan, amely írónak juttatást birtokolt.

Elpusztul az élelmiszer fele Indiában

Az amúgyis éhínséggel küszködő Indiában az összes élelmiszer-készleteknek mintegy a felét rovarok, patkányok és rossz tárolási körülmények teszik tönkre. Erről szól Mysore állam élelmiszerkutató intézetének megdöbbentő jelentése. A becslés szerint a karbavesztett élelmiszer értéke évi 46 milliárd rupia — kétszer annyi, mint az indiai kormány egész évi költségvetése. A jelentés szerint, amennyiben tudományos eljárásokkal országos méretekben gondoskodnának az előállított élelmiszerekről maradéktalan felhasználhatóságáról, India nemcsak önellátó lehetne, de még élelmiszer feleslegességgel is rendelkezne. A jelentés kimutatja, hogy hat patkány napi élelmiszer-fogyasztása megfelel egy ember kalória szükségletének. Végső következtetésként a jelentés követeli a patkányok országos méretű kiirtását, az állami raktárak kapacitásának a tiszteresére való felemelését, és annyi rovarirtószer előállítását, amennyivel biztosítani lehet a raktárak rovarmentesítését.